

Casavella de Graugés

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Graugés 08610 AVIÀ.
Emplaçament Al nucli de Graugés, davant l'estany petit.

Coordenades:

Latitud: 42.068147491461
Longitud: 1.8466580018637
UTM Est (X): 404584
UTM Nord (Y): 4657986

Classificació

Número de fitxa 08011 - 53
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: BPU i ZEA. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Número inventari 2962 (1983)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 36802DG0548S
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dl., 10/12/2001 - 01:00

revisió:**Data de la darrera revisió:** dl., 28/04/2025 - 13:08

Descripció

És una construcció d'origen medieval que ha sofert diferents ampliacions al llarg del temps. La casa forma un conjunt amb un cobert davant, un al costat a continuació de la façana i un mur pel costat de la carretera, tots aquests elements tanquen el recinte a modus de baluard, accedint-se a través d'una portalada oberta flanquejada per un mur a cada costat. La casa, que es troba al costat esquerre, és una construcció d'origen medieval en la que es distingeixen al menys tres fases constructives: la més antiga (de considerable grandària) forma tres crugies amb gruixuts murs de pedra, amb cantoneres ben escairades, formant l'estructura base de la casa. Posteriorment es va afegir un cos davant de la façana que és orientada a migdia, i que forma una eixida al pis i un porxo davant la porta principal. En fer aquesta ampliació es van afegir dos contraforts a la façana est, un que recolza la casa i l'altre el cobert. Posteriorment s'afegiria un altre porxo a continuació d'aquest i es farien els coberts de davant de la casa. A la porta principal la llinda és una biga de roure; s'accedeix al pis a través d'una escala de pedra que es troba a la crugia central. Al pis hi ha la vivenda; destaca la gran sala amb el terra de fusta i amb una columna de maons de secció circular al centre que continua fins a la teulada; una aigüera de pedra; motlures als muntants de les portes de les habitacions. Hi ha dues habitacions secundàries, que tenen un festejador a la finestra; i una principal amb alcova en que la finestra, amb festejadors, s'obre a la eixida. Aquesta habitació es caracteritza perquè té totes les corbes entre les bigues, al sostre de l'alcova, decorades amb gravats de guix amb imatges d'angelets a les puntes i escuts heràldics al centre (7 a cada franja) i que es troben en mal estat ja que al afegir capes de pintura s'han anat difuminant. A les golfes els envans són de tàpia i tosca entre muntants de fusta, alguns disposats horitzontalment. El cobert situat davant la casa és de pedra i destaca una àmplia porta d'arc de mig punt amb el frontó tapat, a la façana est que dona a la carretera.

Observacions:

La Casa Vella de Graugés rep aquest topònim pel fet de ser la casa més antiga d'aquesta zona i d'on sorgí el nucli de l'actual barri de Graugés. Aquesta casa, que van comprar els germans Rosal, és la que va donar nom a la colònia i explotació agropecuària. La columna central de la casa de secció circular només es repeteix a una altra casa, també de Graugés, Torrentbó, i s'han trobat restes de fabricació d'aquests maons al forn de la Teuleria de Graugès.

Història

Tot i que no es cita específicament al fogatge de 1365 és molt probable que la casa ja existís en aquesta època i fou una de les sis fogatjades ja que el topònim indica que és una de les cases més antigues de Graugés. Francesch Grauges surt al fogatge de 1553 a la parròquia de Sant Vicenç d'Obiols, essent batlle (IGLESIAS, 1979), aquest estava casat amb Agustina filla de Francesc Santamaria de la parròquia de Sant Martí d'Avià (Pergamí nº 37 de la casa Santamaria de Serrateix). El monestir de Sant Pere de Madrona al 1601 tenia 5 vinyes prop del torrent de Font Calda fruit d'una donació dels Grauges d'Avià (Arxiu Parroquial de Berga), demostrant que aquests eren uns grans propietaris, que a inicis del segle XVI també posseïen el mas Vilanova, la Subirana i el Puig d'Obiols (AB). Aquesta família va vendre a carta de gràcia el mas Subirana al 1590 a la família Tord (AG), i també el mas Graugés a inicis del segle XVII. Al 1856 era propietat de Juan Tor i a l'Amillament de 1862 és propietat de Francisca Tord, veïna de Vic, juntament amb els masos Subirana, Torrentbó i Vilar. L'any 1879 ja consta com a propietat dels germans Antonio,

Ramón i Agustín Rosal Cortina que van utilitzar el nom de la casa per posar-ho a la colònia agrícola que van construir a la zona i que més tard va donar nom al barri. A inicis dels noranta els descendents Rosal van vendre la casa a Joan Gorgas Prat. Els actuals masovers fa uns cent anys que hi són a la casa.

Bibliografia

CAPSADA, J. I VALL-LAMORA, R. (1990). Masies d'Avià. L'Erol, núm. 31, pàgs. 14-16. Àmbit de Recerques del Berguedà.

CORTÉS, M. del A. (1999) Avià: la història d'un poble a través de les seves cases de pagès. (Inèdit). AA.DD. (1994). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Vol. 5 El Berguedà. Departament de Cultura. Barcelona.

IGLÉSIAS, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona.

"Capbreu del monestir de Sant Pere de Madrona del 1601" (Arxiu Parroquial de Berga). "Amillament d'Avià de 1862" (Arxiu Municipal d'Avià). Pergamins de la casa Santamaria de Serrateix. Registre de la Propietat 1879 (Arxiu Municipal d'Avià). "Registro de casas de campo 1856" (Arxiu Comarcal de Berga).

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2019). De bona casa, bona brasa. La casa i l'espai domèstic rural al Berguedà. Temes d'Etnologia de Catalunya, 30. Generalitat de Catalunya.

